

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0642
Číslo materiálu	VY_32_INOVACE_MAT2_59
Název školy	Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě Českoobratrská 40 Ostrava
Autor	Mgr. Karel Oleksy
Předmět	Matematika
Tematický celek	Funkce
Ročník	2. ročník SŠ
Datum tvorby	3. 3. 2013
Anotace	Lineární lomená funkce
Metodický pokyn	Prezentace shrnující základní vlastnosti lineárních lomených funkcí
Pokud není uvedeno jinak, materiál je z vlastních zdrojů autora	

Lineární lomená funkce

Definice

- Funkci $f: y = \frac{ax+b}{cx+d}$, $a, b, c, d \in \mathbb{R}$, $c \neq 0$, $ad \neq bc$, nazýváme *lineární lomená funkce*
- Je-li $a = d = 0$, funkci $y = \frac{b}{cx} = \frac{\frac{b}{c}}{x} \equiv \frac{k}{x}$ nazýváme *nepřímá úměrnost*

Užitečná úprava

$$\bullet \quad \frac{ax+b}{cx+d} = \frac{a}{c} \frac{x+\frac{b}{a}}{x+\frac{d}{c}} = \frac{a}{c} \frac{x+\frac{d}{c}-\frac{d}{c}+\frac{b}{a}}{x+\frac{d}{c}} = \frac{a}{c} \left(\frac{x+\frac{d}{c}}{x+\frac{d}{c}} + \frac{-\frac{d}{c}+\frac{b}{a}}{x+\frac{d}{c}} \right) =$$
$$\frac{a}{c} + \frac{\frac{b}{c}-\frac{ad}{c^2}}{x+\frac{d}{c}} = \frac{a}{c} + \frac{\frac{bc-ad}{c^2}}{x+\frac{d}{c}}$$

Definiční obor, obor hodnot

- $D\left(\frac{ax+b}{cx+d}\right) = \mathbb{R} \setminus \left\{\frac{-d}{c}\right\}$
- $H\left(\frac{ax+b}{cx+d}\right) = \mathbb{R} \setminus \left\{\frac{a}{c}\right\}$

Graf

- Grafem lineární lomené funkce hyperbola
- Průsečíky se souřadnicovými osami
  - osa x ... $\left[-\frac{b}{a}; 0\right]$ pro $a \neq 0$
  - osa y ... $\left[0; \frac{b}{d}\right]$

Monotónnost

- Pro $ad > bc$
  - je rostoucí na intervalech $\left(-\infty; \frac{-d}{c}\right)$ a $\left(\frac{-d}{c}; \infty\right)$
- Pro $ad < bc$
  - je klesající na intervalech $\left(-\infty; \frac{-d}{c}\right)$ a $\left(\frac{-d}{c}; \infty\right)$

Extrémy

- Funkce nemá extrém

Další vlastnosti

- Pro $a = d = 0$ je lichá
- Je prostá

Úlohy

- Bez načrtnutí grafu popište vlastnosti funkcí

$$-y = \frac{-1}{x};$$

$$-y = \frac{2x}{-x-1};$$

$$-y = \frac{1}{x+2};$$

$$-y = \frac{x+1}{x-1};$$

$$-y = \frac{-x+2}{2x-1}.$$